

'Met wat geluk tref je hier een wulp, hagedis of boomvalk

TIP: Uittijken naar de boomkruiper in oude bomen

lanen een gezonde leefstijl opbouw hebben. De Moeren vormen een fraai landgoed met goed onderhouden, karakteristieke elementen zoals rondelen en laanstrucuren. In de lanen staan oude en jonge bomen naast elkaar, zo blijven ze in de toekomst goed herkenbaar. Ook in de andere bosgebieden van de Turfvaartse landgoederen zorgen we ervoor dat de

De Moeren

OUDE LANEN

TIP: Kom in het voorjaar de zee van zachtroze punksterbloemen bewonderen

Rond Abdij Maria Toevlucht is nog goed te zien hoe de kloosterlingen vanaf 1900 hun grond gebruikten. De oorspronkelijke kloosterkerke, oude lanen, vijvers, percelen met hakhoutbos en statige gebouwen de zes landgoederen die samen de Turfvaartse landgoederen vormen. 'Thee-koepels, oude lanen, vijvers, percelen met hakhoutbos en statige gebouwen geven het gebied echte landgoedallure. Je kunt er heerlijk wandelen door oude parkbossen, over heidevelden, langs vennen, bloemrijke graslanden en akkerjes, graslanden en vochtig hooiland. Een deel van de heide wijzen we aan als rustgebied. Door de bijzondere gebouwen zoals het Atelier, en alle landschaps-elementen ademt het gebied een echte landgoederen sfeer uit. De parkeerplaats is een mooi vertrekpunt voor een wandeling. Je vindt hier straks ook een hondenlooppark.

De abdij ligt precies tussen twee oude vennen

Kievitamoeren

LANDGEBRUIK VAN KLOOSTERLINGEN

Blijf op de hoogte

Aan de hand van de natuurvisie kun je zicht houden op de nieuwe ontwikkelingen in de Turfvaartse Landgoederen. De complete natuurvisie is te vinden op natuurmonumenten.nl

Vragen, opmerkingen en tips zijn van harte welkom. Je kunt de beheer-eenheid van Natuurmonumenten voor de Turfvaartse Landgoederen bereiken op telefoonnummer 0165-523580

COLOFON
Tekst & vormgeving:
Communicatiebureau de Lynx
Foto's: Natuurmonumenten
Deze natuurvisie is op FSC-papier gedrukt

Doe mee

Wil je ons helpen door vrijwilliger te worden in de Turfvaartse Landgoederen? Of heb je daar vragen over? Ga dan naar natuurmonumenten.nl/vrijwilligerswerk of bel 0165-523580

Steun de natuur

Dankzij jouw steun kan Natuurmonumenten goed blijven zorgen voor de natuur en cultuurhistorie in de Turfvaartse Landgoederen. Kijk voor meer informatie op natuurmonumenten.nl/lidworden

TIP: Zoeken naar hagedissen op het warme zand

gentiaan, krijgen daardoor weer meer kans. Ben we de wens de Lange Matenloop om te leggen. Kwetsbare soorten, zoals klokjes-zijn nest op de grond maakt. Het gebied is sterk verdroogd. Om dit te verbeteren heb-de randen genieten van de prachtige heide. Hier leeft bijvoorbeeld de nachtzwaluw die storting. Daarom zijn grote delen niet toegankelijk voor bezoekers. Wel kun je er vanaf Op de heide van de Lange Maten leven planten en dieren die gevoelig zijn voor ver-

De Lange Maten

TERRAIN VAN DE NACHTZWALUW

TIP: Een herfstwandeling langs de statige lanen

Kenmerkend voor Wallstein zijn de oude en jonge bossen met bijzondere cultuur-historische elementen zoals de Spiegelvijver, de fruittuin en grote percelen met hakhout. Herberg 't Pannehiske is een geliefd startpunt voor wandelaars. Vanaf hier loopt ook een route naar café In den Anker bij De Moeren waar je straks onderweg een picknickplek en een natuurbelevingsplek tegenkomt.

Landgoed Wallstein

EUWENOU DAKHOUTBEHEER

CULTUURHISTORIE Het turfverleden zichtbaar

Veel mensen zijn geïnteresseerd in de tijd dat er in Brabant massaal turf gewonnen werd als brandstof. In de Turfvaartse landgoederen is de geschiedenis van de turfwinning nog goed te zien in het landschap. Dat is best uniek. We maken de komende tijd deze overblijfselen daarom goed zichtbaar.

De Turfvaart, die dwars door het gebied loopt, is één van de watergangen die rond 1600 zijn gegraven om turf te vervoeren naar de stad. Om de turf uit de grond te kunnen steken, werden ook veel nieuwe ontwateringsloten gemaakt. Wie door de Turfvaartse landgoederen loopt, stuit op meerdere plaatsen op de overblijfselen van de turfwinning, zoals het slotenpatroon en de vaarten. We zorgen ervoor dat bezoekers zich straks een goede voorstelling kunnen maken over deze tijd waarin het landschap van Brabant flink op de schop ging.

NATUUR Heide weer verbonden

De heide is het waardevolle leefgebied van veel bijzondere planten en dieren. Vroeger lagen in West Brabant uitgestrekte heidevelden. Die verdwenen door opkomst van de landbouw en verstedelijking. Natuurmonumenten wil de heide in de Turfvaartse Landgoederen weer uitbreiden. Heidegebieden die nu nog los van elkaar liggen zullen we weer verbinden.

In deelgebied De Reten is voormalige landbouwgrond via plaggen, maaien en begrazing omgevormd tot natuurgebied. Hier ontwikkelt zich nu heide.

De bedoeling is dat de heidevelden van de Oude Buisse Heide en De Moeren weer met elkaar verbonden zijn. Daarvan profiteren bijzondere planten zoals klokjesgentiaan en vleesetende zonnedauw, en ook dieren zoals de vlinders heideblauwtje en bont dikkopje, en de hagedis en gladde slang.

De Reten

SPOREN VAN TURFWINNING

Op heide leeft de gladde slang

TIP: Mijnernd de Gedachtenroute wandelen
De Oude Buisse Heide is een gebied met afwisselend bos, grote delen heide, vennen, akkerjes, graslanden en vochtig hooiland. Een deel van de heide wijzen we aan als rustgebied. Door de bijzondere gebouwen zoals het Atelier, en alle landschaps-elementen ademt het gebied een echte landgoederen sfeer uit. De parkeerplaats is een mooi vertrekpunt voor een wandeling. Je vindt hier straks ook een hondenlooppark.

TIP: Kom kijken naar de zeldzame heidekocytjes

Kenmerkend voor De Reten is de afwisseling van heide, vennen, akkers, grasland en vochtige vegetaties. Twee heidecorridors gaan de heide van de Oude Buisse Heide en De Moeren weer verbinden. De heide wordt aangewezen als rustgebied voor dieren. Vanaf de wandelpaden blijft de wildheid van de open heide goed te beleven. In De Reten kun je het oude slotenpatroon uit de tijd van de turfwinning nog goed zien.

NATUURVISIE VOOR DE TURFVAARTSE LANDGOEDEREN

TURFVAARTSE
LANDGOEDEREN
natuurvisie 2015 - 2033

Wandel je mee naar de toekomst?

Wil je andere routes ontdekken?

Kijk op:
www.nm.nl/routes

Als je door de Turfvaartse landgoederen wandelt, kom je veel elementen tegen die herinneren aan de geschiedenis van het gebied. Je ziet statige oude gebouwen, restanten van de turfwinning rond 1600 en nog akkertjes zoals 'de oude meesters' die schilderden. Het gebied is ook zeer rijk aan natuur. De cultuurhistorische - en natuurwaarden willen we beschermen, behouden en waar het kan verder ontwikkelen.

Benieuwd hoe het er straks in 2033 uitziet? Ontdek het via de Koepelroute (12 km)

Als je de route op de kaart volgt, lees je welke maatregelen we daar de komende jaren voor willen nemen. Dat kan in gedachten, maar natuurlijk ook in het echt. Je volgt dan de Koepelroute waarmee je door alle landgoederen komt.

Vennen weer rijk aan bijzondere soorten

We maken een plan om de kwaliteit van de vennen te verbeteren. We maken de oevers meer open en zorgen dat de aanvoer van water via de bodem (kwel) wordt hersteld. Zo vormen ze weer een prachtig leefgebied voor bijvoorbeeld libellen en bijzondere waterplanten, zoals veenpluis.

Grafheuvel, lanen en andere elementen in ere hersteld

De gebouwen op de Oude Buisse Heide zijn in 2012 gerestaureerd. We maken een plan om ook de cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen te behouden. Zoals de oude grafheuvel en de statige lanen.

Veilige wegoversteek voor dieren

De Buntweg is voor reptielen en amfibieën een gevaarlijke weg om over te steken. We overleggen met de gemeente over maatregelen om deze situatie te verbeteren zodat minder dieren worden doodgedreden.

Blijvend beheer van cultuurhistorische elementen op Wallsteijn

Veel elementen op landgoed Wallsteijn zijn recent prachtig opgeknapt, zoals de Spiegelvijver, de fruittuin, theekoepel en de hakhoutpercelen. We zorgen voor goed vervolfbeheer zodat ze ook op lange termijn behouden blijven.

De Reten: afwisselend natuurgebied met schapen en heidekoetjes

De Reten bestond tot 2009 grotendeels uit landbouwgrond. We ontwikkelen De Reten nu tot een afwisselend natuurgebied met grasland, akkers, heide en vennen.

Heidegebieden opnieuw verbonden

De heidevelden van de Oude Buisse Heide en De Moeren liggen geïsoleerd. We gaan ze weer verbinden. Hiervoor ontwikkelen we heide in het gebied ertussen (De Reten). Dieren en planten die op de twee heideterreinen leven, krijgen zo weer kans om met elkaar in contact te komen. Dit vergroot de overlevingskans van soorten.

Er ligt een ecologische verbinding naar de Rucphense bossen. Die zijn zo prima bereikbaar.

Een deel van de Oude Buisse Heide is rustgebied, net als delen van De Reten en Lange Maten

De rijsnelheid is op delen van de weg verlaagd naar 60 km. Dat maakt oversteken veiliger!

Herstel vochtige heide

Om de kwaliteit van de heide te verbeteren, gaan we verdere vergroting van het gebied tegen. Met maatregelen in en rond de Turfvaart werken we eraan dat het oppervlak vochtige heide weer kan toenemen.

De geschiedenis van de turfwinning beleefbaar

Aan sommige slotenpatronen, zoals in De Reten, is nog goed te zien dat hier ooit turf werd gestoken. We zorgen dat deze oude patronen en andere overblijfselen beter zichtbaar zijn, en dat iedereen méér te weten kan komen van de Brabantse turfgeschiedenis.

Kruidrijke graslanden: paradijs voor bijen, vlinders en vogels

De graslanden beheren we zo, dat er weer bloemen- en kruidensoorten groeien die hier van oudsher voorkwamen. Hier profiteren op hun beurt weer veel vogels van. Ook wandelaars en fietsers kunnen straks genieten van dit soortenrijke landschap.

Het Lange Matenven weer in gebruik

Een goede waterhuishouding is essentieel voor de natuur in de Turfvaartse landgoederen. Het voormalig Lange Matenven speelt hier een belangrijke rol in. We willen het oude ven daarom op termijn in ere herstellen.

Oude landgebruik van het klooster blijft zichtbaar

Rond de Abdij is nog goed te zien hoe de monniken vroeger het land inrichtten. Deze oude verkaveling houden we in stand en we willen het verhaal vertellen dat erbij hoort.

Aantrekkelijke route tussen twee terrassen

Herberg 't Pannehuske en café In den Anker zijn geliefde pleisterplaatsen voor bezoekers van de Turfvaartse landgoederen. We maken de route tussen deze twee plekken aantrekkelijker met een natuurbelevingsplek en picknickbankjes.

De route van een ree in de toekomst:

Reeën, marters en andere grotere zoogdieren benutten een groot gebied. Ze komen ook buiten de Turfvaartse landgoederen. De komende jaren nemen we maatregelen zodat ze dat nóg beter kunnen doen. Volg de sporen op de kaart en zie waar deze dieren straks veilig kunnen gaan en staan.

